

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 408/13</i>
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Barbara Gonera SSA Alicja Podczaska
	Protokolant	st.sekr.sądowy M. Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **18 czerwca 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **R. F. Z.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w R.

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **14 lutego 2013 r.** sygn. akt **III U 108/12**

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 408/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 czerwca 2013r.

Decyzją z dnia 28 grudnia 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w R. odmówił wnioskodawczyni R. F. Z. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na podstawie art. 57 i 58 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.). Jednocześnie w decyzji podano, że zmienia się decyzję z dnia 19 kwietnia 2011r. Wstrzymano wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy od dnia 1 stycznia 2012r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 23 listopada 2011r. stwierdziła u wnioskodawczyni całkowitą niezdolność do pracy określając datę powstania niezdolności na 21 września 1993r. Ponadto w dacie powstania niezdolności do pracy wnioskodawczyni nie pozostawała w ubezpieczeniu, gdyż podjęła zatrudnienie w dniu 13 września 1999r. Organ rentowy podniósł również, że odwołująca się nie ma wymaganego rocznego stażu pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła wnioskodawczyni domagając się zmiany decyzji, kwestionując jej zasadność i wnosząc o przyznanie prawa do renty. Podniosła, że od dłuższego czasu pozostaje w leczeniu specjalistów, a mimo leczenia nie odczuwa poprawy stanu zdrowia. Dalej wnioskodawczyni podała, że od 1993r. cierpi na schizofrenię, lecz początkowy okres choroby nie był na tyle poważny, aby przeszkadzać jej w podjęciu i ukończeniu studiów wyższych, a następnie podjęciu indywidualnej działalności gospodarczej. Działalność tę prowadziła do dnia 30 czerwca 2003r., z przerwą od dnia 30 kwietnia 2000r. do dnia 10 października 2010r. Wskazała, że pogorszenie stanu jej zdrowia nastąpiło w styczniu 2004r.

i spowodowane zostało brakiem przyjmowania leków niezbędnych przy schizofrenii ze względu na ciążę. Podała również, że dodatkowo jej stan zdrowia pogorszyła depresja poporodowa. Odwołująca się podniosła również, że posiada okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 6 lat, 7 miesięcy i 19 dni.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, uzasadniając jak w zaskarżonej decyzji.

Zakład wskazał, że podstawą jej wydania był fakt nie pozostawiania wnioskodawczyni w ubezpieczeniu w dacie powstania niezdolności do pracy, jak również nie posiadania co najmniej roku okresu składkowego i nieskładkowego w dacie powstania tej niezdolności. Ponadto organ rentowy podkreślił, że zgodnie z ustawą o rencie socjalnej (Dz. U. z 2003 Nr 135, poz. 1268) renta socjalna nie przysługuje osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy, a wnioskodawczyni jest obecnie uprawniona do renty socjalnej do 30 listopada 2013r.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu, po rozpoznaniu odwołania wnioskodawczyni, wyrokiem z dnia 14 lutego 2013r. (sygn. akt III.U. 108/12), zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał R. F. Z. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres od 1 stycznia 2012r. do 30 kwietnia 2015r.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd I instancji ustalił, iż wnioskodawczyni ur. (...) ma wykształcenie wyższe magisterskie, z zawodu jest technologiem żywności.

Dalej Sąd szczegółowo przedstawił przebieg zatrudnienia wnioskodawczyni do dnia dzisiejszego.

Decyzją z dnia 24 listopada 2004r. organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do renty socjalnej do dnia 30 listopada 2013r.

Pierwszy wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy wnioskodawczyni złożyła w dniu 27 września 2010r. Została wówczas poddana badaniu przez lekarza orzecznika, który w orzeczeniu z dnia 15 grudnia 2010r. rozpoznał u niej zaburzenia schizoafektywne i po zasięgnięciu opinii specjalistycznej konsultanta psychiatry uznał, że jest ona całkowicie niezdolna do pracy.

Komisja lekarska ZUS, rozpoznając sprzeciw wnioskodawczyni od tego orzeczenia w dniu 1 kwietnia 2011r. zdiagnozowała u niej zaburzenia schizoafektywne i uznała, że jest ona całkowicie niezdolna do pracy od listopada 2004r.

Decyzją z dnia 19 kwietnia 2011r. organ rentowy przyznał R. F. Z. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do dnia 30 listopada 2013r. Renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy była wypłacana wnioskodawczyni do 31 grudnia 2011r.

W konsekwencji zarzutu wadliwości wniesionego przez Naczelnego Lekarza ZUS w stosunku orzeczenia komisji lekarskiej ZUS z dnia 1 kwietnia 2011r. przekazano sprawę do ponownego rozpatrzenia przez komisję lekarską ZUS, która w dniu 24 października 2011r., po zasięgnięciu opinii dwóch lekarzy specjalistów psychiatrii zdiagnozowała u wnioskodawczyni schizofrenię rezydualną i uznała, że jest ona całkowicie niezdolna do pracy od września 1995r. tj. od rozpoczęcia leczenia.

Na skutek nadzoru nad wykonywaniem orzecznictwa lekarskiego Naczelny Lekarz ZUS skierował sprawę związaną z orzeczeniem komisji lekarskiej

z dnia 24 października 2011r. do ponownego rozpatrzenia przez komisję lekarską ZUS, która w dniu 23 listopada 2011r., po uwzględnieniu opinii lekarzy specjalistów psychiatrii z dnia 13 października 2010r., 19 sierpnia 2011r., 6 października 2011r. uznała, że jest ona całkowicie niezdolna do pracy do dnia 30 listopada 2013r., a za datę powstania tej niezdolności wskazali datę 21 września 1993r.

Orzeczenie to stało się podstawą wydania zaskarżonej decyzji.

Przeprowadzony w postępowaniu sądowym dowód z opinii biegłej psychiatry – mający na celu weryfikację dotychczasowej oceny stanu zdrowia odwołującej z postępowania administracyjnego – pozwolił Sądowi Okręgowemu w Tarnobrzegu na poczynienie w sprawie zasadniczego ustalenia o niezdolności wnioskodawczyni do pracy. Jak podkreślił bowiem Sąd Okręgowy – opierając się w zupełności na opinii w/w biegłej (uznając tym samym dowód ten za w pełni miarodajny, przy podkreśleniu fachowości i zupełności opinii) – u wnioskodawczyni stwierdzono znaczne pogorszenie stanu zdrowia psychicznego, co czyni ją całkowicie niezdolną do pracy.

Biegła w opinii z dnia 17 kwietnia 2012r. rozpoznała u odwołującej się schizofrenię paranoidalną i uznała ją za całkowicie niezdolną do pracy do dnia 30 kwietnia 2015r, a niezdolność ta powstała u skarżącej w wieku 19 lat.

Do powyższej opinii zarzuty wniósł Przewodniczący Komisji Lekarskich ZUS w R. twierdząc, że opinia biegłej psychiatry budzi zastrzeżenia orzecznicze, a wnioskodawczyni może całkowicie sprawnie funkcjonować w pracy oraz między ludźmi i wniósł o powołanie innego biegłego.

Biegła psychiatra w opinii uzupełniającej z dnia 5 września 2012r. w całości podtrzymała swoją opinię i wskazała, że stan psychiczny odwołującej się tj. dominujące objawy negatywne schizofrenii, jak brak inicjatywy, zaburzenia aktywności, obniżenie napaędu, zaburzenie afektu, cechy rozpadu struktury osobowości, nadal zaburzają sprawność organizmu w stopniu uniemożliwiającym podjęcie jakiegokolwiek pracy na otwarty rynku pracy, w związku z zachorowaniem przed 20 rokiem życia – w trakcie nauki szkolnej i pogorszeniem się stanu psychicznego w 2004 roku na okres do 30 kwietnia 2015r.

Do powyższej opinii uzupełniającej zarzuty wniósł Przewodniczący Komisji Lekarskich ZUS w R. twierdząc, że opinia biegłej psychiatry budzi zastrzeżenia orzecznicze.

Sąd zlecił biegłej z zakresu psychiatrii uzupełnienie opinii poprzez odniesienie się do w/w zarzutów.

Biegła psychiatra w opinii uzupełniającej z dnia 31 grudnia 2012r. w całości podtrzymała opinię z dnia 17 kwietnia 2012r. oraz opinię uzupełniającą i podała, że znaczne pogorszenie stanu psychicznego wnioskodawczyni nastąpiło od 2004r. Sąd uznał wydaną w niniejszej sprawie opinię za w pełni wiarygodny środek dowodowy.

W dalszej kolejności Sąd ustalał, czy niezdolność wnioskodawczyni do pracy powstała w okresach wymienionych w ustawie oraz czy posiada wymagany okres składkowy i nieskładkowy.

Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z opinią biegłej, niezdolność do pracy powstała u wnioskodawczynie w roku 1993, kiedy miała ukończone 19 lat życia. Mając powyższe na uwadze niezdolność do pracy powstała przed rozpoczęciem się okresów wymienionych w art. 57 ust. 1 pkt 3. Biegła stwierdziła znaczne pogorszenia stanu psychicznego badanej, które nastąpiło w roku 2004. Takie pogorszenie „osobno wzięte” czyni wnioskodawczynię całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 i art. 13 ust. 2 ustawy w ramach tego samego stopnia niezdolności do pracy, ponieważ odwołująca się wskutek pogorszenia stanu psychicznego w czasie trwania zatrudnienia utraciła zdolność do pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Sąd I instancji wskazał również, że w dziesięcioleciu przed 31 grudnia 2004r. tj. przed ustalonym istotnym pogorszeniem stanu zdrowia wnioskodawczynie wykazała 3 lata, 9 miesięcy i 9 dni okresów składkowych oraz 4 lata, 4 miesiące i 4 dni okresów nieskładkowych tj. łącznie w dziesięcioleciu przed istotnym pogorszeniem stanu zdrowia, które nastąpiło w 2004r. wnioskodawczynie wykazała ponad 5 letni okres składkowy i nieskładkowy (również przy założeniu ograniczenia okresu nieskładkowego do 1/3 okresów składkowych). Na datę złożenia wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy tj. w dniu 27 września 2010r. wnioskodawczynie wykazała 6 lat, 6 miesięcy i 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu uznał odwołanie wnioskodawczynie za uzasadnione, a zaskarżoną decyzję ZUS za naruszającą przepisy prawa, biorąc pod uwagę datę istotnego pogorszenia stanu zdrowia tj. rok 2004 w stosunku do przepisów art. 57 ust. 1 pkt 2 i 3 w zw. z art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 oraz w zw. z art. 107 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 477¹⁴§ 2 kpc Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawczynie prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 stycznia 2012r. do dnia 30 kwietnia 2015r.

Orzeczenie o rencie okresowej znajduje uzasadnienie w treści art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 14 lutego 2013r. zaskarżył apelacją pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R..

ZUS zarzucił wyrokowi naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. oraz naruszenie art. 57 ust. 1 pkt 2 i 3 w zw. z art. 58 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach u rentach z FUS (Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżący w szczególności wskazał, że nie godzi się z rozstrzygnięciem Sądu I instancji, a to z uwagi na budzące zastrzeżenia opinie biegłego z zakresu psychiatrii, jak również ustalenie daty powstania niezdolności do pracy, którą Sąd przyjmuje na dzień 31 grudnia 2004r.

Organ rentowy wskazał również, że wnioskodawczynie jest uprawniona do renty socjalnej do 30 listopada 2013r., a Sąd przyznając rentę z tytułu niezdolności do pracy pominął fakt, że renta socjalna nie przysługuje osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył, co następuje:

Wniesiony przez organ rentowy środek odwoławczy nie może wyrzucić pożądanego skutku.

Wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu jest w ocenie tu. Sądu wyrokiem trafny i odpowiadającym prawu.

Istotą sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy stan zdrowia wnioskodawczynie R. F. Z. uzasadniał przyjęcie, iż jest ona nadal całkowicie niezdolna do pracy, czy też jest on tego rodzaju, że nie powoduje niezdolności do pracy, jak też i to, czy niezdolność do pracy powstała w okresach wymienionych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS oraz czy posiada wymagany okres składkowy i nieskładkowy.

Przed wszystkim już na wstępie zauważyć wypadnie, że Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy wnioskodawczyni jest nadal osobą całkowicie niezdolną do pracy. Dokonana zaś przez ten Sąd ocena dowodów jest oceną mieszczącą się w granicach oceny swobodnej o jakiej stanowi art. 233 § 1 k.p.c. mający swe pełne zastosowanie, także do oceny dowodu z opinii biegłych, na którym to dowodzie oparł się Sąd I instancji w swoim rozstrzygnięciu. Przyjmując zaś pełną miarodajność kwestionowanej przez skarżącego opinii biegłej psychiatry, Sąd Okręgowy miał na względzie te wszystkie wypracowane w orzecznictwie sądowym kryteria oceny tego dowodu, które przemawiają za uznaniem jego pełnej mocy dowodowej (bliżej o tych kryteriach w orzeczeniach Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1990r. I PR 148/90, OSP 1991 nr 11-12, poz. 300; z dnia 14 września 1995r. II URN 31/95, OSNAP 1996r., nr 7, poz. 103, czy z dnia 7 listopada 2000r. I CKN 1170/98, OSNC 2001r., nr 4, poz. 64).

Biegła dysponowała wiadomościami specjalistycznymi, niezbędnymi do stwierdzenia okoliczności mających istotne znaczenie dla sprawy (dobór biegłych lekarzy uwzględniał wszystkie występujące u skarżącej schorzenia), a z kolei wydanie opinii poprzedzone zostało analizą dokumentacji medycznej wnioskodawczyni oraz przeprowadzonym z nią wywiadem i jej badaniem przedmiotowym.

Należy zauważyć, iż w sprawach o świadczenia rentowe zasadniczym dowodem jest dowód z opinii biegłego lekarza lub zespołu biegłych, mający na celu ustalenie stanu zdrowia osoby odwołującej się pod kątem zasadności przesłanki warunkującej nabycie prawa do renty, jaką jest niezdolność do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, daty powstania tej niezdolności, charakteru niezdolności.

Wszystko to razem prowadzić więc musi do podzielenia w postępowaniu odwoławczym ustaleń Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu o całkowitej niezdolności wnioskodawczyni do pracy.

Z dokonanych w sprawie i wiążących tut. Sąd Apelacyjny ustaleń wynika,

że w składkowym okresie ubezpieczenia wnioskodawczyni nastąpiło istotne pogorszenie stanu zdrowia w stopniu, które stanowi o jej całkowitej niezdolności do pracy zgodnej z posiadanymi przezeń kwalifikacjami . Trzeba potwierdzić stanowisko Sądu

I instancji, że stwierdzone w 2004r. u wnioskodawczyni istotne pogorszenie stanu zdrowia w składkowym okresie ubezpieczenia w stopniu samodzielnie kreującym jej trwałą niezdolność do pracy stanowiło uzasadnioną przesłankę ubiegania się o przyznanie uprawnień rentowych (art. 12 ust. 3 i art. 13 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach). Jest ono zbieżne ze stanowiskiem judykatury wyrażanym na gruncie poprzednio obowiązującej ustawy o z.e.p. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12

czerwca 1984 r., III UZP 24/84, OSNCP 1985 z. 1, poz. 6), która zachowuje aktualność przy uwzględnieniu zmian dotyczących pojęcia i zasad ustalania niezdolności

do pracy.

Sąd Apelacyjny aprobuje także pogląd, że wykonywanie zatrudnienia przez

ubezpieczoną, która kwalifikuje się do osób całkowicie niezdolnych do pracy, nie po-

zbawia jej prawa do skutecznego ubiegania się o należne świadczenia rentowe z

ubezpieczenia społecznego.

W świetle wyżej naprowadzonych okoliczności zarzuty apelacji uznać należało jedynie za nieuzasadnioną polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji.

Reasumując Sąd Apelacyjny stwierdził trafność zapadłego przed Sądem Okręgowym Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu orzeczenia.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 385 kpc orzeczono jak w sentencji.

(...)

1. (...).

2. (...)